

Vyšší a nižší já v každém z nás. Jak ho rozeznáme a co to znamená pro naši budoucnost?

Karel Funk

Jeden z účastníků minulého víkendového posezení mi poslal zajímavé otázky, které, jak si uvědomuji, jsem si kdysi kladl taky a klade si je jistě víc spřízněných duší. I když to možná probereme živěji na zářijovém konzultačním setkání, pro ostatní jsem se rozhodl zveřejnit zde, po menších úpravách, odpovědi.

Ptá se zejména, jak je to s tzv. vyšším (duchovním) já a nižším já, porovnává něco z toho s některými mými knihami a konstatuje, že různí autoři to popisují různě (Tomášovi, Dascalos, dr. Steiner...). Ptá se též na proměnu nižších složek lidské bytosti ve vyšší. Rád by věděl, co s tím v sobě má dělat. Zde je pokus o odpověď.

Ono se o tom dá pojednávat z různých stanovisek či úhlů či terminologií, a výsledný obraz zraje delší dobu. Tohle ujasňování, jaké děláte, je ale zapotřebí. Ono to ujasňování, vz-mýšlení je trvalý proces, podobně jako třeba ujasňování si čtyř resp. sedmi složek člověka, nebo vztah ke čtyřem archandělům ročních dob a jejich prožívání. Nějaký pojem, byť jen pomocný, je potřebné si pro sebe utvořit, ale pak ho neustále korigujeme, jak se postupně přibližujeme k poznávání a prožívání těchto skutečností. Takto se to prolíná i většinou mých knížek a

řadou článků na webu, i v jednom z poslední doby, nelze to tedy popsat najednou. Vždy tam bude něco chybět.

Tedy: dá se říci, že pojem vyšší a nižší já jako oddělené entity může být i matoucí, protože máme jen jedno já. Bud' žijeme (jako 99 % lidí) v jeho běžných mrákotách, ve vleku názorů, nálad, vkusu atd. nevědomky přebíraných z davu a v zatížení nižšími silami a obsahy, nebo na sobě vědomě pracujeme, krystalizujeme, a tím se vyvíjí to vyšší. Pak v sobě nalzáme i Kristův otisk. Či jinak – Kristus nám pomáhá k nalezení Sebe.

A z toho hlavního pohledu – z doby od sestupu Krista a setrvání v auře (tj. éterické úrovni) Země natrvalo – lze říci, že onu jiskru máme v sobě latentně všichni, živým éterickým Kristem neustále udržovanou, a záleží na nás, kolik z ní si uvědomíme. Skutečné křesťanství je náboženstvím (kulturou) já, školou jeho uvědomování a vývoje. Tedy ne už rozplynutí se v bezbřehém oceánu univerzálního Vědomí, v Sat-Čit-Ananda. Kristus je slunečním Já celého kosmu, naše já je jeho paprskem. Naším já toto můžeme na příslušném stupni zralosti zachycovat, stále vědoměji s tím splývat a tím i jednat, a i toto lze pak nazvat vyšším či duchovním já. Všechno to jsou ale nedokonalá slova.

Dlouho jsem se v mládí mylně domníval, dost pod vlivem pana Tomáše (Mílu jsem od počátku, tedy nikdy nebral vážně, bylo to jen ošperkované imitování duchovna a později jsem takových poznal tucty), že po určitém úsilí, zčistajasna, jako jednorázovým otevřením dveří, vniknu do jakési sféry vyššího já, že to bude obrovský náhlý převrat a už „tam“ budu. Dalo dost niterné práce, než

jsem se z toho zjednodušení dostal. Prvky vyššího já žijeme při každém dobrém, krásném a zušlechťujícím prožívání, myšlení, cítění, jednání. A to se má a může neustále zdokonalovat, vyvíjet, posilovat, až k onomu Ne já, ale Kristus ve mně.

Ony tři vyšší složky (manas, budhi, atman) nejsou žádný nový „materiál“, látka či substance, které by k nám odkudsi shůry „přivibrovaly“. Je to vlastně to, co už máme v těch nižších, ale zdokonalené, zčistěné, zkrystalizované. Asi jako voda v řece je tatáž, jen je někde špinavá, neprůhledná a smradlavá, a čistěním se stává průzračnou. K manasu mám v Ročních dobách mj. příklad odpařování a tím krystalizace soli. Z chaosu řád. Z vlastních falešných „pravd“ (prefabrikovaných cizích názorů, podbarvených sebejistotou naší nižší osobnosti) - cesta poznávání pravdy objektivní.

Ty vyšší složky ve vyšších světech existují v tom smyslu, že vyšší hierarchie (=orgány Těla Boha Otce, od Něho neoddělené, od stupně Andělů až po Serafíny) nás, pokud máme touhu a snahu, k tomu inspirují, dávají nám své síly (aniž bychom o tom zpočátku museli vědět).

Oním kontrolním, bdělým já zpracováváme své nižší tři složky v ony tři vyšší.

Manas, tedy v antroposofii „duchovní já“, je právě ono zčistění astrality (cítivosti i myšlení). Člověk ovládá své nálady a pudy, podrobuje svoji cítivost vládě svého já. Tím nabývá skutečné moudrosti a jasného úsudku. Cítivost je na stupni manasu zjasněná, zvládnutá, zkvalitněná, jinak uspořádaná. Dosavadní astrální plastická látka, reagující dosud vznětlivě, impulsivně, je plně poznána, ohodnocena a zušlechtěna. Na člověka

již nepůsobí pokušení, není otrokem smyslových pocitů, ale jejich pánem. O tom je dost ve Steinerově Theosofii i jinde (něco i v Odívání Sluncem, někde zkraje).

Manas můžeme postupně vytvářet a mnohdy to tak činíme už dnes, a částečně i budhi (může u někoho jít obojí současně). Kdyby ne, žili bychom jen v temnotě běžných životních náplní. Každý prvek osvobozující moudrosti, jasného úsudku, logiky, pochopení čistých idejí, sebepoznání, přepracování něčeho nižšího, poctivé a morální promyšlení nějaké pravdy, ducha-přítomnost, volba správné formy atd. už je tvorbou manasu. Zejména pokud tak činíme pravidelně a pokud si to příliš nerušíme tím nižším. Malý počátek manasu – orientace v sobě, ve světě, v duchovním studiu, v rozeznávání dobra a zla, krásy a ošklivosti, spásného a nižšího libého či nelibého atd. má mnohý z nás, kteří se o něco kvalitnějšího snažíme, samozřejmě i Vy. Tak jako každý prvek oběti resp. obětavosti, nezištné péče, jiskření lásky, tvorby či vnímání čistého umění apod. je již počátkem budování budhi, jinak též životního ducha. (Zatímco manas má blíže k mužské krystalizované moudrosti, budhi víc souvisí s ženskou obětavou láskou. Manas byl rozvíjen už východními naukami, budhi na jeho základ navazuje více v době křesťanské.) K jejich plnému vytvoření ale zatím došlo u málokoho. (V jinotajích a imaginacích o třech vyšších složkách pojednává Goethova Pohádka..., které porozumíme spíše až po přečtení výkladu R. Steinera.)

Vyvíjení budhi bez základu manasu vede k exaltované, neuvážlivé a neřízené lásce. Bývalo to u některých méně bdělých světců či mystiků středověku, kteří

procházelí extázemi až záchvaty lásky (někdy se to snaží napodobovat zejména církevně věřící současníci). Bylo to jistě překrásné, často ale požitkářské. Někdy je nám líto, že to takto neumíme, ale to jim nemohlo zůstat natrvalo. Ve zkouškách běžného života později nebo v dalších inkarnacích byli bezradní a různě se karmicky zamotávali zrovna tak, jako běžní „nesvatí“ lidé. Proto nynější stupeň budhi je plnohodnotný pouze při sebekázni, sebekontrolě a sebepoznání vypěstovaným manasem. Pak je budhi staženo do určité formy a neprojevuje se v extázích lásky, spíše v láskyplném a moudrostí vedeném jednání, pulzuje vcítěním, vnitřní svobodou, nadšením, vzmachem do vyšších úrovní. Zatímco materialistický rozum působí ztvrdnutí srdce, budhi působí opačně: rozvolňuje duši, činí ji elastickou a tím věčně mladou. Tvořivá činnost budhi napomáhá přiblížení se Bohu. Atributem budhi je vědomá tvůrčí blaženost nepopsatelné radosti a ustavičné rovnováhy moudrosti a lásky. Proto bývá někdy zváno tělem blaha.

Je tu ale celá stupnice dokonalosti. Ti, kdo plně vytvoří v zemské epoše alespoň manas, budou moci jednou, po skončení zemského vývoje a po pralaje, přejít na nástupnické těleso po Zemi, zvané Nový Jupiter, které bude už bez karmy. Základy k tomu klademe již dnes. Důležitý a dost směrodatný bude průchod obdobím kulminace Slovanské kultury v bezprostředně dalších inkarnacích následujících tří až čtyř tisíciletí (není to tak dlouhá doba na sebenápravu). Základ k nim pokládáme v nynější významné době tříbení a zkoušek. Naše nynější inkarnace jsou proto často křížovatkové, rozhodující. Snad nejdůležitější, co kdy ve vývoji byly.

Dělení lidstva na dvě větve již počalo a dobro i zlo bude stále více kulminovat. Zároveň bude sílit i pomoc Kristova těm, kteří zvolí cestu nápravy.

Píšete, že občas někdo odkudsi ví, co brzy nastane. To se skutečným pokrokem ani s vyšším já nesouvisí. To je jen skoro „obyčejné“ zachycení skutečnosti, která už je při zemi, je zralá, konstelacemi okolností je výsledek na spadnutí, a nepotřebujeme k takovému vytušení nic vyššího. Vyšší bytosti při takovém poznání nijak nezasahují, asi jako nezasahují při rentgenovém nahlížení do těla nebo při předpovědi počasí. Vědět cosi z blízké budoucnosti či z okolí „za rohem“ je možné leckomu, i těm, kteří neusilují o nic kvalitního=duchovního nebo jen jako. (Viz mnozí autoritativní „neomylní“ jasnovidci, diagnostici, radiči aj., často nepoznávající či nepřipouštějící či zastírající své vady /projevené či zatím ještě latentní – každý je máme, ale jde o čestnost a pokoru/: poslušné následování jejich rad či zásahů může být lidem do určité úrovně někdy dobré a užitečné, ale později se musíme víc spoléhat na skutečné vedení. To znamená - tyto rady si třídit, a buď je nepřijímat anebo si je samostatně doplňovat, dávat si je sami a vědomě do hlubších souvislostí a sami rozpoznávat, co z toho je skutečně pro nás celkově k užitku nebo co zahodit. Autoritativně předepsané techniky, metody atd. bychom měli opouštět. To si musíme rozpoznat každý sám. Skutečně a spolehlivě pomáhat vyššími schopnostmi může jen vysoký zaslíbenec, vidící do karmy i do vyšší vůle, kdy, jak a kam má člověka-pacienta směřovat či zda, kdy a jak má započít s jeho uzdravováním, aby nemoc neodešla

předčasně, bez předání poučení. I tak se ale máme snažit o hledání možností uzdravení. Svými vyššími složkami si je však máme přezkoumávat. - To jsem ale odbočil).

Tu boží (Kristovu) jiskru si sice můžeme představovat jako dokonalou, tou jistě je, ale pro nás je i tvůrčí, dynamická, protože z ní můžeme čerpat veškerou posilu, pomoc pro dobro, posvěcení atd., tedy s námi pracuje, pokud se jí otevíráme. Ona se nepotřebuje vyvíjet či zdokonalovat, ale my se jí zdokonalujeme a to je práce napořád, protože jsou stále vyšší stupně vývoje. Předpokladem k tomu je i pokorná prosba, modlitba, láska k hledanému, moralita...

Tedy: zda vyšší já už existuje nebo ne – ono se k tomu dá dojít různě: Vyšší duchovní úrovně jsou či mohou být každému z nás správným vývojem přístupné, a tak když k nim jednou dozrajeme, nacházíme tam to, co už existuje a je to pro nás „naše“ vyšší já, které tu vždy bylo, protože byl vždy Bůh, náš Stvořitel. Taky se dá říct, že „tam“ docházíme onou jiskrou, latentním prvkem Krista i Boha Otce v nás. Je tedy pravda, že vyšší já už máme, ale z jiného úhlu výkladu je zrovna tak pravda, že je teprve hledáme či k němu spějeme. Nebo jinak – vyšší já máme, ale nedostáváme se k němu vědomě a vývojem podloženě, pokud se víc zaměstnáváme tím nižším. V tomto smyslu lze říci, že toto odkrývání je podstatou duchovní cesty.

Proniknutí k těmto poznáním vyžaduje delšího ujasňování, postupného doplňování, i v závislosti na

našem celkovém vývojovém postupu. Daří se to při opravdové a trpělivé touze po pravdě – a i toto už je tvorbou manasu, pokud máme skutečnou povznášející náladu touhy poznávat pravdu (tedy nikoli rozumářsky zvědavě vylamovat vyšší pravdy pro své kariéristické uspokojení ze vzdělání, pro pouhé ukájení zvědavosti či pro kramaření s vyššími pojmy, byť v duchovním „resortu“. To je pak jen káma-manas, tedy to co je dnes rozšířené – rozum zakalený nižšími prvky.)

Leckterá nectnost či nedokonalost se postupnou vědomou prací na sobě může proměňovat, zčistňovat a stávat ctností či schopností. I třeba sexualita se postupným zušlechťováním a rozpouštěním stává citivým základem, který je pak "nosičem" vyššího cítění. Vytvořila v duši větší možnost (prostor) cítění. Pak už je na nás, jak sobecky nebo čistě a s láskou ji prožíváme. Je tu příklad, jako když nejprve roste planý strom a na něj se pak naroubuje ušlechtilé ovoce (to nemá být samozřejmě "ušlechtilým alibi" pro bezuzdné pěstování nízkosti). Nebo vezměme třeba přílišnou úslužnost u někoho: Postupným zvědomováním, zjasňováním, usměrňováním, tříbením původní přehnané úslužnosti a poddajnosti, braním svého života do svých rukou sebekontrolující moudrostí a bdělostí a seznamováním se četbou s duchovním světem a zákonitostmi, tak člověk snáze navazuje oddaný vztah k vyšším světům, pravdám a hodnotám. Nemusí pracně tvořit něco zcela nového (jak je to pro mnohé těžké!), ale bděle a moudře proměňovat to, co už v méně dokonalé podobě má. Oddanost na nižší úrovni se proměnou stává dobrým předpokladem oddanosti k vyššímu. Je to tatáž úsečka

či osa, směřující šikmo nahoru, ale na spodním konci měla nalepeny nánosy citové upatlanosti a sebezalíbení, které se postupně odlepovaly či odpařovaly a přímka začíná zářit. I to je krása vývoje - zocelování, nabývání odvahy, sebe-vědomí, zkušeností, spolehlivosti, svědomitosti... Jistě, že v krizích a zkouškách nastává u mnohého z nás strach či chaos, ale pak záleží právě na té skutečné nadosobní oddanosti a důvěře ve vyšší pomoc a tím i v sebe.

Doplňme tento text reakcí kamarádky na něj:

„Ptáš se, není-li výše uvedený popis už zbytečným „nošením dříví do lesa“. Byl to pro mě souhrn důležitého a propojení dalších věcí, které jsem v sobě měla ještě oddělené. Ono to je nejdřív takové první lehké dotknutí se novou informací, poznáním, a tušením, že je tu něco velmi závažného a že je nutno si to osvojit. Pak přichází touha hlouběji porozumět a ponořit se do toho, převzít to do sebe. A s ní i otázky, pochybnosti a podrobnější dávání si všeho do souvislostí, sžívání se s tím. Dostává se to do člověka po vrstvách a já vím moc dobře, jak tomu napomáhá od Tebe další a další trpělivé písemné dovysvětlování. Pak se to teprv správně rovná. Nejdřív je to jen nesmělé samovzdělávání, ale pak je to už utvrzování a vědění. Možná, že někdo jiný to má taky tak a potřebuje totéž.

A teď k onomu poznání a prožití. I když byly a znám vzácné prosvětlené chvíle, kdy se člověk cítí být zasažen nádherným „reflektorem“ shůry, bylo to pro mě vždy jen krátce a ojedinele. Mnohem častěji jsem si v duchu přicházela vždy jen před pomyslná vrátka, která

oddělovala mě malou od čehosi Velkého. Nebylo to sice už malomyslné a sebezpodceňující, ale ta vrátka přeci jen znamenala mě tady a Jeho tam. Měla jsem častěji blíž k tomu, směřovat si v představách s tím posvátným a vysokým, ba nejvyšším kamsi jen mimo sebe. Do světa svých myšlenek stále naplněných jen - snad to sem patří to slovo - dualitou. A tak, co se týče výše zmiňované důvěry, znamenalo to, že na prvním místě pro mě byla samostatně stojící důvěra ve vyšší pomoc – a to jako prvotní podmínka všeho dalšího. Pak jsem teprv následně připustila možnou důvěru v sebe, ovšem jen do té míry, v jak dokonalém sjednocení budu s podmínkou prvou. Tedy mohu si důvěřovat, ale pouze za předpokladu podpůrčí, vnější opory v podobě plného a hotového vědomí Boha a zažívání Jeho všudypřítomnosti. A to mi moc nejde. Tak a pouze tak to ve mně bylo. Podepírala jsem se Pánem zevně. Jistě, že to je pro naše správné a vědomé začlenění se do božího řádu i takhle v pořádku, ale pak mi došlo ještě další a ještě užší spojení s Ním. Vždyť Pán není situovaný jen do mého okolí, do vnějšího světa, ale ocitá se ve mně a já v Něm – v absolutním vzájemném prolnutí, oddělenost tu není. Trochu, spíš hodně se obávám napsat tady (pokud píšete o své zkušenosti) Kristus ve mně. Těžko to mohu tak o sobě říci. Ale určité spojení s tímto tu je, ač malinkaté.

Tady z těch řádek nahoře (že záleží právě na té skutečné nadosobní oddanosti a důvěře ve vyšší pomoc a tím i v sebe) mnou živě a s výjimečnou opravdovostí prošel prožitek, jak pevně, neodlučitelně jsme Jím prostoupeni, splynuti s Ním. Do jak velkolepé, všeobsažné Jednoty nás On svou milostí jednou pro vždy pojal... a to vše přes oběť Kristovu, Jeho nadlidsky

láskyplný čin pro nás - podstoupení lidské smrti na Golgotě a tím splynutí se Zemí i lidstvem. A z toho jsem si přišla blíž k tomu, že důvěra v Něho nijak ostře nepodmiňuje důvěru v sebe. I když tu je a mělo by být stále oboje, nejsou to dva odděleně od sebe existující stavy. Tak to prostě JE. Nic dodatečně nevzniká, i když svou touhou přicházíme k něčemu blíž, neznamená to v tomhle případě tvoření, ale příchod již ke stvořenému. Vše tu pro nás již dávno – od doby Krista - existuje, je nám nabízeno shůry již přes věky. Trvá to a jen čeká, až my tomu zvědoměle přitakáme a vezmeme si to své ANO do sebe. Propůjčíme se mu natrvalo, uvolníme mu kousek sebe.

Ach to je slov. A přitom si jen toužím sama sobě vysvětlit a udržet se v tom, že když si v sobě tiše, pokorně a trpělivě vychovávám důvěru v Pána, pak si mohu uvědomit, snad i trošku prožít Jeho jiskru v sobě. To ale neznamená, že tu nikdy před tím nebyla. Až teď se ale mihla viditelněji i před mým duchovním zrakem a hned přes celou mou vnitřní oblohu jako jasný blesk radosti a nechala ve mně znamení, na které nelze už nikdy zapomenout.

Neexistuje žádná tvrdá, necitlivá samota, oddělenost On a já. Jak jen zbytečně složitě se k tomuto poznání člověk dobírá. Pořád se plazí po povrchu (a ani o tom neví, že jen po povrchu) a pak ta jedna věta nahoře a něco velké je mi vryto pod kůži.

Naše nevydělitelnost z božího domu, z Jednoty s Ním. Přesto, že jsem si sama pro sebe myslela, že toto vím a mám v sobě, nebylo to plně. Tiše si šeptám, že se mi ta dosavadní osobní všeliká, sic překrásná, ale zevní

pojmenování vlídně z před očí rozplynula, aby se rovnou vpravila do mě a pouhými slovy být přestala. Vím, že i toto, ač krásné, je jen další maličký schůdek, nic víc.“

.oOo.

Ted' o něčem jiném, obyčejnějším, co je pro mnohé jen vyblednou historií. Někdy je ale dobré cosi dodatečně napsat, i když to osvětluje (byť jen z náhledu jedné osoby) něco dávného, co ale v leckom působí dál. Přečtení tohoto osobního náhledu a zkušenosti může snad mít význam jen pro ty, kteří přišli s těmito kruhy nějak do styku.

Ptáte se na Tomášovy: Eduard mi zpočátku (po mé dvacítce) hodně dal. Přestal jsem k nim chodit ale už po pár letech žákovství, protože mi ani ty jeho nejúžasnější meditace nepomáhaly v běžném životě – viz starší článek na mém webu. A osobní vedení jsem už pak necítil jako v pořádku, jako přiměřené dnešnímu stupni. I tak jsem s Eduardem zůstal v krásném niterném společenství (rovněž on mne nazýval i poté svým „mladým duchovním přítelem“). Nezaznamenal jsem u něho nesoulad učení a života, a to je vzácnost. V onom internetovém odkazu, který jste mi poslal a do kterého jsem jen zběžně nahlédl je mj. kritizováno, že kolem jeho lůžka na chatě (ašramu) byli oddaní žáci, když se asi pro stáří těžko hýbal. Tomu bych rozuměl, protože, tak jako já kdysi na začátku, asi toužili být v jeho meditačním vlivu a guruovské zralosti. Že by ale to byla kvůli JEHO působení sekta, jak se tam píše, to se mi jeví jako přehnaný výraz. Tak se to možná jeví někomu nezúčastněnému zdálky, nebo pár těch prvků sekty mohla snad vnést Míla, ale ani tam bych to skutečnou sektou asi nenazval. Nevím ale, jak se chovají jejich stoupenci dnes.

U Míly jsem soulad učení a života nezaznamenal. K uvedenému popisu, jak kohosi hystericky a nenávislně vyhnala z ašramu: téměř stejné události jsem byl též svědkem. A s krutým rozlíceným pokřikem: Takovéto ego jsem ještě neviděla! Týkalo se to více žen, byla patrně žárlivá na Eduardovu popularitu. Ona měla jen sem tam nějaké atavistické nižší okultní schopnosti, zejména občasné jasnovid. Ostatní byla hra. Z toho odvozovala svoji výlučnost. Eduard na to přistoupil, ba podřídil se trpělivě, ale vím že někdy dost trpěl (křičela na něho občas i před námi-žáky). Chtěl si asi splatit kus karmy za své minulé manželství, kdy rodinu i dům a zahradu kvůli meditacím zanedbával (v duchu askeze hinajánového buddhismu), až se s ním Otylka rozvedla. Tedy asi toužil mít toto napraveno a podřídil tomu své chování v manželství s ní a ve vzorné péči o syna (ač nebyl jeho otcem).

Vím že píše, že byla Drtikolovou žákyní. On sám to o ní nikdy nenapsal (měl jsem v ruce ke zpracování patrně veškerý jeho písemný odkaz). Naopak od mého někdejšího přítele dr. Václava Antropia, který s nimi byl v oněch letech v denním kontaktu vím, že Míla byla u Drtikola jen jednou (či snad málokdy). Ona mi to nepřímo v r. 1974 potvrdila (to se ještě za jeho žákyni ani přítelkyni nevydávala), když mi tehdy vítězoslavně líčila, jak se tam vlastně nezvaně vetřela s kamarádkou, kterou potkala a která k němu zrovna šla a ona se na ni „nalepila“. Dr. Antropius, aniž by proti ní byl jakkoli zaujatý, mi pak řekl, že Drtikol s ní „vyběhnul“. Taková je verze onoho „žakovství“ od přímého pamětníka, částečně i přímo od Míly. Nic ale nemohu tvrdit stoprocentně. Ale podobná situace: Když do Prahy přijel v r. 1970 guru Swami Janardan a navštívil i jejich ašram, všichni mu tam na konec dali nějaký prašád, tedy dárek. Ale jen Míle ho rezolutně vrátil a když mu ho teatrálně znovu podala, vrátil jí ho ještě energičtěji, že od ní nic nevezme. Svůj komentář nepřipojuji.

Že byla tzv. pokročilejší než Eduard, to se tehdy mezi cititeli senzacectivě odhadovalo (ba i Eduard říkal, že je jeho učitelem, ale neřekl v jakém smyslu), patrně to vyspekulovali dva její blízcí žáci, kteří jí naivně a poslušně lichotili a ona na oplátku jim, takže tam bylo úzké společenství těch tří, a oni, takto vyznamenaní, ji skoro zbožšťili a málem na setkání tu „ještě vyšší pokročilost“ nadšeně sdělovali jako vysoké a vzácné tajemství.

Asi měla vlohy na poezii středověké náboženské uctívačské citovosti (čerpání z rozjitřené, rozkochané anaháty), kterou dávala do psaní. Ale to málo co jsem od ní dokázal přečíst mi připadalo spíš jako zvládnutí tradičního působivého rádobysvěteckého stylu, tedy sebestylizace, než skutečná potřeba ze sebe cosi vydat. Pamatuju, jak jednou u nich, kdy jsem myslel, že bude doma Eduard a místo toho byla ona (to jsem tam byl naposled, když jsem jim nesl svůj opis Milarepy), se mne pokoušela vpovídat jeho stylem tak jako on, do meditace. Uváděla sice hezké myšlenky, ale bylo zřetelné, že to má jako rutinní nacvičené číslo, bez vlastního soustředění. Pořád mne poočku z vedlejší strany stolu zvědavě pozorovala, jak to na mne účinkuje (asi jako když pracovník zoo odhaduje, zda uspávací injekce na svěřence už zabrala). Protože mi bylo trapné jí dávat najevo, že mi nic nejde, tak jsem aspoň zavřel oči a myslel si na své věci. Ona mne pak pochválila, že cítila, jak jsem byl v „její“ meditaci „hluboko“. To jsou všechno kousky Luciferovy, ba jeho hlavní náplň, že dokáže imitovat duchovnost až do nejvyšších stádií. Takovým pokoušením procházíme všichni, jde o to, to rozeznat.

Další situace mi dala jasně na srozuměnou, že to tam už není pro mne.

V naivním žakovském nadšení jsem se neprozřetelně snažil Eduardovi u něho doma vylíčit svůj zlomový prožitek s Kristem, darovaný mi tehdy velikou milostí (snad lze říci že něco jako definitivní přejítí a přijetí z východních cest na cestu Kristovu). Jaké bylo mé překvapení při následném příjezdu na ašram, když mne najednou Míla při obědě přede všemi poučila: A Karlíčku, žes měl vizi Krista, na to se vykašli. Nebyl jsem si napřed jistý, že to platí mně, ale žádný „Karlíček“ už tam nebyl, a tak mi postupně došlo, že se jí o tom Eduard zmínil a že z mého doposud nejvýznamnějšího a nejposvátnějšího prožitku udělali tuctovou vizi, jaké nám předvádí zpočátku jen mysticky rozjitřená psychika z nižšího astrálu. Byla chyba, že

jsem se mu s tím svěřil, mělo to být jen pro mne, a zvláště když jsem věděl, že oba pravý smysl Krista skutečně nepochopili. Cítil jsem, že jsem dal k dispozici k znesvěcení to nejposvátnější, co mi tehdy bylo dáno z veliké milosti prožít. Zároveň to byla pro mne ta nejvýmluvnější lekce, že už u nich nemám co pohledávat. Pak bych už zrazoval sama sebe. (K tomu se víže i symbolická příhoda mého zabloudění u nich, kterou jsem napsal do Meditací do svatyně...).

Vím že se říká – o mrtvých jen dobře. Má to svůj smysl: nemělo by se o jejich negacích hovořit s emocemi, zlobou, zaujetím, neodpuštěním. Je třeba jim vše odpustit, jinak je to “tam” velmi tíží. Ale probrat nezaujatě jejich některé nedobroty, jim může i pomoci, pokud by došlo k jejich nějakému napojení na tyto myšlenky.

Závěr k dr. Tomášovi: On je, jak je zřetelné, silná východní inkarnace (tvrdil mi mj., že jsme v Tibetě byli spolu) a snad zde měl tehdy úkol být přechodným prostředníkem těm z nás, kteří si potřebovali zkráceně zopakovat svá stará východní zasvěcení či prožitky, aby na ně navázali. On to v onen čas skutečně oživil, mnozí se u toho stupně ale zasekli, ba někteří dosud tyjí z žákovství u nich. Ale měla to být jen základna, sloužící některým k vykročení dál k otevřenému nebi Kristovu.